

**МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
БИОЛОГИЧЕКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра зоологии**

**ДЕНИСЮК
Юлия Игоревна**

**ОСОБЕННОСТИ ПРОСТРАНСТВЕННОГО РАСПРЕДЕЛЕНИЯ
И ВЫБОРА МЕСТ ДЛЯ ГНЕЗДОВАНИЯ СОРОКИ
(*PICA PICA* L., 1758) В Г. МИНСКЕ**

Дипломная работа

**Научный руководитель
кандидат биологических наук,
доцент
Сахвон Виталий Валерьевич**

**Допущена к защите
«___» _____ 2016 г.
Зав. кафедрой зоологии**

**доктор биологических наук,
профессор
_____ С.В. Буга**

Минск, 2016

РЕФЕРАТ

Дипломная работа 52 с., 24 рис., 3 табл., 1 приложение, 32 источника.

СОРОКА ОБЫКНОВЕННАЯ, ЧИСЛЕННОСТЬ, ГНЕЗДОВАНИЕ, ПТИЦЫ, СИНУРБАНИЗАЦИЯ.

Объект исследования: сорока обыкновенная (*Pica pica*).

Цель: установить особенности пространственного распределения и биологии гнездования сороки в условиях города Минска.

Методы исследования: количественный учет птиц маршрутным методом, сбор данных по особенностям гнездования.

В результате исследований, проведенных в 2014–2016 годах, были собраны и проанализированы данные по биотопической приуроченности, особенностям пространственного распределения, численности и гнездовой биологии сороки в условиях города Минска. Установлено, что сорока является достаточно обычным, местами многочисленным видом птиц в Минске. Плотность гнездования в зависимости от района города варьируется от 2,63 до 33,32 пар/км². Численность сороки увеличивается от современной многоэтажной и старой малоэтажной застройки к индивидуальной застройке. К гнездованию сорока приступает с середины марта, свежие кладки яиц появляются обычно с конца первой декады апреля, а число яиц в полных кладках варьирует от 5 до 7. Для размещения гнезд сорока использовала 10 видов деревьев, из которых лидирующее положение занимали липа, береза и осина. Выбор отдавался средневозрастным деревьям. Средняя высота расположения гнезд определялась видом гнездового дерева и составила 10,97 м ($\pm 4,37$ м), причем абсолютное большинство гнезд было устроено в диапазоне выше 2/3 дерева. Сорока предпочитала устраивать гнезда на вертикальных ветвях деревьев на различном удалении от ствола, причем абсолютное большинство гнезд располагалось среди тонких ветвей в верхней части кроны дерева.

РЭФЕРАТ

Дыпломная праца 52 с., 24 мал., 3 табл., 1 прыкладанне, 32 крыніцы.

САРОКА ЗВЫЧАЙНАЯ, КОЛЬКАСЦЬ, ГНЕЗДАВАННЯ, ПТУШКІ,
СІНУРБАНІЗАЦЫЯ.

Аб'ект даследавання: сарока звычайная (*Pica pica*).

Мэта: ўсталяваць асаблівасці прасторавага размеркавання і біялогіі гнездавання сарокі ва ўмовах горада Мінска.

Метады даследавання: колькасны ўлік птушак маршрутным метадам, збор данных па асаблівасцях гнездавання.

У выніку даследавання, праведзеных у 2014-2016 гадах, былі сабраны і прааналізаваны дадзеныя па біятапічнай прымеркаванасці, асаблівасцям прасторавага размеркавання, колькасці і гнездавой біялогіі сарокі ва ўмовах горада Мінска. Устаноўлена, што сарока з'яўляецца дастаткова звычайным, месцамі шматлікім відам птушак у Мінску. Шчыльнасць гнездавання ў залежнасці ад раёна горада вар'іруе ад 2,63 да 33,32 пар/км². Колькасць сарокі павялічваецца ад сучаснай шматпавярховай і старой малапавярховай забудовы да індывидуальнай забудовы. Да гнездавання сарока прыступае з сярэдзіны сакавіка, яйкі з'яўляюцца звычайна ў канцы першай дэкады красавіка, а лік яек у поўных мурах вар'іруе ад 5 да 7. Для размяшчэння гнёздаў сарока выкарыстоўвала 10 відаў дрэў, з якіх першае месца займалі ліпа, бяроза і асіна. Выбар паў на дрэвы сярэдняга ўзросту. Сярэдняя вышыня размяшчэння гнёздаў вызначалася выглядам гнездавога дрэва і склада 10,97 м ($\pm 4,37$ м), прычым большая колькасць гнёздаў была наладжана ў дыяпазоне вышэй 2/3 дрэва. Сарока пераважна ладзіла гнёзды на вертыкальных галінах дрэў на розным выдаленні ад ствала, прычым абсолютная большасць гнёздаў размяшчалася сярод тонкіх галін у верхній частцы кроны дрэва.

ABSTRACT

Diploma work 52 p., 24 fig., 3 tables, 1 attachment, 32 sources.
SYLVESTRIS MAGPIE, COUNT, NESTING, BIRDS,
SINURBANISATION.

Object of research: sylvestris magpie (*Pica pica*).

Aim of work: to establish features of the spatial distribution and biology of nesting magpie in a city of Minsk.

Research methods: quantitative account of birds using routing method to collect data on nesting features.

As a result of research conducted in the years 2014-2016, there were collected and analyzed data on biotopical, features of spatial distribution, abundance and breeding biology of magpies in Minsk. It was found that magpie is quite common, numerous species of birds in Minsk. Nesting density depending on the area of the city and varies from 2.63 to 33.32 pairs/km². The number of magpies decreases near to the modern multi-storey, low-rise and the old buildings, and increases near to the individual building. Magpie starts to nest in mid-March, fresh egg laying usually appear at the end of the first decade of April, and the number of eggs in the full stack varies from 5 to 7. Magpie uses 10 types of trees to have a nest. The leading position occupied by linden, birch and aspen . The choice given to middle-aged trees. The average height of nests was determined by the type of nested trees. It is 10.97 m (\pm 4,37 m) height, and an absolute majority of nests were arranged in the range of 2/3 of the tree above. Magpie preferred to create the nest on the vertical branches of trees at different distances from the trunk, and the most majority of nests were located among the thin branches on top of the tree crown.